

mer bestandig skulle ligge paa Reise rundt om i Kommunerne og forhøre sig om, hvorledes de Fattige blive forørgede, eller se ind i de Hjem, hvor der er fattige Syge o. s. v. Det er Noget, Amtsraadet's Medlemmer ikke kunne overkomme, dertil ere de de selvfolgelig altsfor faa, og dertil tager man ikke noget Initiativ, naar det kun er en Biting til alle de andre Forretninger, man har med at gjøre. Enhver, der har boet en Snes Aar paa Landet og har haft med disse Sager at gjøre, veed, at det er faa godt som fuldstændig overladt til de lokale Kommunalbestyrelser, hvorledes de vilde udføre Fattigloven og i det Hele taget vilde behandle de Fattige. Saaledes er det nu, og saaledes vil det ogsaa blive efter dette Forslag, og det er faa meget mere misligt, som der hos os finder et Forhold Sted, der, saavidt jeg veed, ikke finder Sted i noget som helst andet Land, og det er det, at hos os er Fattigbestyrelsen og Kommunalbestyrelsen den selvsamme Autoritet. I de fleste andre Lande er Fattigbestyrelsen Et og Kommunalbestyrelsen noget Andet; men hos os falde de sammen, og Kommunalbestyrelsen bliver ikke valgt til og har saendelig ikke til Opgave at tage sig af de Fattige. Kommunalbestyrelsen bliver valgt for at varetage Kommunens økonomiske Tarv, og det betragter den som sin væsentligste Opgave. Naar den nu tillige skal tage sig af de Fattige, kommer enhver Kommunalbestyrelse paa Landet i det Tilfælde, at den i Grunden skal tjene to Herrer, hvad der, som bekendt, ikke er muligt, for det Første varetage Kommunens økonomiske Tarv og dernæst ogsaa de humane Tarv ligeoverfor de Fattige, og det bliver under alle Omstændigheder en meget vanskelig Opgave. Der kan være samvittighedsfulde Kommunalbestyrelser, som ere samvittighedsfulde i begge Retninger, som samvittighedsfuldt ville tage de økonomiske Hensyn, have en levende Følelse af: Det er fremmede Penge, vi have med at gjøre, og derfor maa vi være sparsommelige, men som paa den anden Side have en levende Følelse af, at der kunde være mange Fattige, som de kunde have Lyst til at gjøre noget mere for, end de strengt økonomiske Hensyn egentlig tillade dem at gjøre. Det er derfor min Overbevisning, at hvis vi ikke paa en eller anden Maade faae etableret et Tilsyn, som har nogen virkelig Betydning, saa vil denne Lov lide af den overordentlig store Mangel, at vi egentlig ikke have nogen som helst Garanti for, hvorledes den vil blive udført i Livet. Man kunde tænke sig forskellige Maader, i Norge have de Kommunalbestyrelser, og saa

have de en Fattigkommission, og denne Fattigkommission har saa sine Tillidsmænd, som have den udtrykkelige Opgave i hver Kommune at tilse de Fattige og tilse, at de blive ordentlig behandlere. Man kunde tænke sig et saadant Tilsyn etableret paa den Maade, at Amtsraadet bestiftede nogle Tilsynsmænd omkring i Kommunerne, at altsaa, ligesom der nu er bestiftede Tilsynsmænd og Tilsynsvinder for Pleieborn, Amtsraadet bestiftede Tillidsmænd, flere eller færre, eftersom Kommunen er større eller mindre, for at have Tilsyn med Lovens praktiske Udførelse. Man kunde ogsaa tænke sig en anden Maade, og det vilde efter min Overbevisning være det kjønneste — men det antager jeg, er et uudførligt Ideal —, at vi i Loven indførte en Bestemmelse om, at de Fattige i hver Kommune — ikke just de, der ere paa Fattigvæsenet, men t. Ex. de, der ikke hvare direkte Skat til Kommunen — havde Lov til at vælge blandt de Høist-beskattede — jeg skal senere udtrykkelig sige hvorfor — en Ordfører eller Talsmand for dem. Man burde vælges blandt de Høist-beskattede, for at det ikke med Ret skulde siges om ham, at det var en let Sag for ham at være noget flod, fordi han ikke selv skulde betale Fattigtakten. Men paa den anden Side burde han selvfolgelig vælges af dem, som havde Udsigt til at komme ind under den offentlige Fattigforørgelse. Jeg siger, det vilde være ret kjönt, dersom vi kunde blive enige om det. Det kan imidlertid være, at det ikke er muligt; men under alle Omstændigheder maa der, hvis Loven for mig skal være noget Fremskridt, gjøres noget Alvorligt, for at de Fattige kunne komme til at paatale deres Ret, dersom de ikke blive behandlere godt. Jeg vil ikke sige Andet, end at jeg er overbevist om, at de fleste Kommuner gjerne ville behandle deres Fattige human, det tror jeg nok; men det er Noget, som vi Allesammen vide, og som man kan læse sig til engang imellem, at der kan være Syge f. Ex., som blive stammelig behandlere af Kommunerne, og saalænge der ikke er noget Andet at henvisse til end dette Tilsyn fra Amtsraadsmedlemmernes Side, er det virkelig fuldstændig illusorisk. Giv vi i en Lov de Fattige Ret til Forørgelse, kan det ikke paa nogen Maade gaa an, at vi ikke ogsaa under en eller anden Form give de Fattige Ret til at gjøre deres Ret gjældende, og den faae de ikke. Det hænger sammen med hele dette Spørgsmaal: Have de Fattige i det Hele taget nogen Ret til at blive forørgede. (I den rigsmindsteren: Efter Grundloven have de Ret. De kunne klage). Jeg skal tillade mig at